

2017 - 2018

Jaarverslag Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

Kinderen zonder onderwijs, dat kunnen we niet maken!

Het schooljaar 2017-2018 ligt al weer enkele maanden achter ons. Het was een schooljaar waarin opnieuw door scholen en Leerplicht & Voortijdig Schoolverlaten (LVS) hard is gewerkt om het recht op onderwijs te waarborgen. Er zijn mooie resultaten neergezet, niet in de laatste plaats door samenwerking met vele partners, zoals de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, de jeugdteams, de jeugdgezondheidszorg en het Openbaar Ministerie.

Naar goed gebruik kijken we in dit jaarverslag terug op het afgelopen schooljaar. Dat doen we met cijfers, die we plaatsen in het perspectief van eerdere jaren. En we kijken terug door middel van interviews met de

mensen van LVS. Met hen kijken we ook vooruit. Want: er is veel goeds bereikt, maar er is ook nog veel te doen. Samen met onze partners spannen we ons ook de komende jaren in om nog meer kinderen en jongeren onderwijs te laten volgen. Kinderen en jongeren die nu om uiteenlopende redenen niet naar school gaan. Want: kinderen zonder onderwijs, dat kunnen we niet maken!

Dorien Zandvliet,

Lid Dagelijks Bestuur

Portefeuillehouder Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten
Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ

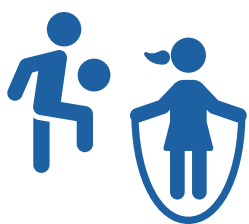
Bijna alle leer- en kwalificatieplichtige kinderen en jongeren staan ingeschreven op een school

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS), onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid Holland Zuid (DG&J ZHZ), is verantwoordelijk voor de naleving van de bepalingen in de Leerplichtwet 1969 (Lpw) en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Ieder kind/jongere heeft recht op onderwijs. Een belangrijk instrument bij het beschermen van het recht op onderwijs, is de leerplichtwet. Een kind/jongere is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand nadat hij of zij vijf jaar is geworden, tot het einde van het schooljaar waarin het kind zestien jaar is geworden.

Na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag waarop de leerling een startkwalificatie heeft gehaald, of tot de dag waarop hij of zij achttien jaar wordt. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of mbo niveau 2, 3 of 4.

'De leerplicht zorgt ervoor dat ieder kind tot zijn achttiende verjaardag ononderbroken naar school gaat en op een school staat ingeschreven.'

2017-2018

76.533

leerplichtige kinderen van
5 t/m 17 jaar in Zuid-Holland-Zuid

48

absoluut
verzuimers

2016-2017

76.746

leerplichtige kinderen van
5 t/m 17 jaar in Zuid-Holland-Zuid

63

absoluut
verzuimers

2015-2016

77.132

leerplichtige kinderen van
5 t/m 17 jaar in Zuid-Holland-Zuid

73

absoluut
verzuimers

‘Leerlingen die weer met een vrolijk gezicht naar school gaan, dat is waar we het voor doen’

‘Absoluut schoolverzuim betekent dat leerplichtige jongeren niet bij een school staan ingeschreven. Wij zoeken uit wat er aan de hand is en proberen bij te dragen aan oplossingen. Het is fijn als dat resultaat oplevert en leerlingen weer met een vrolijk gezicht naar school gaan. Dat is waar we het voor doen.’ Medewerker ondersteuning Corina van Loon-Geerlings en coördinator LVS Ineke Noorthoek lichten de aanpak van absoluut verzuim toe.

‘Vanuit de Leerplichtwet controleren wij of alle kinderen van vijf tot achttien jaar staan ingeschreven bij een school. We maken daarbij gebruik van BRP, BRON het basisregister onderwijs, en gegevens van DUO. De periode rondom de zomervakantie zijn er altijd veel schoolwisselingen, daarom hebben wij de afgelopen maanden extra prioriteit aan deze controle gegeven. We gaan alle kinderen na en bij alle gevallen waarin een kind niet ingeschreven staat, komen we in actie.

Goede contacten

‘Soms blijkt al snel dat het geen onwil is, maar dat bijvoorbeeld door de school een tikfout is gemaakt in een moeilijke naam. We denken en kijken mee en helpen om dat te herstellen. We hebben inmiddels goede contacten met de scholen opgebouwd. In andere gevallen bellen we de school waar leerlingen als laatste stonden ingeschreven en vragen of bekend is waarom ze zijn uitgeschreven en waar ze naar toe zijn gegaan.

Daarnaast kunnen we ouders bellen, mailen of een brief sturen. We zitten er bovenop omdat je wilt weten waar de kinderen zijn, maar in alle gevallen is onze benadering vriendelijk. Je werkt met mensen, daar hoort gevoel bij en we gaan ervan uit dat elke ouder het beste met zijn of haar kinderen voorheeft.'

Uit beeld

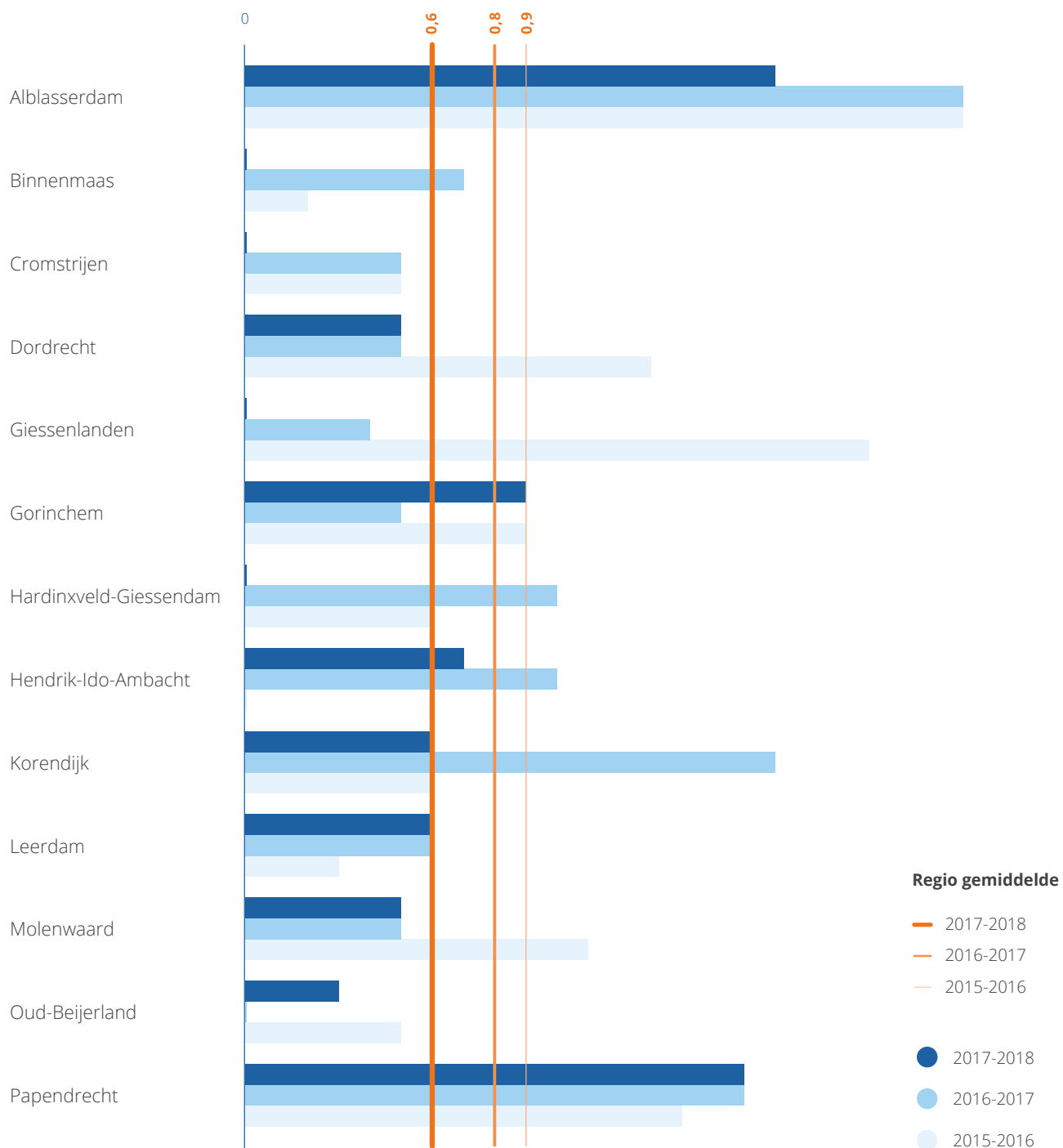
'Soms is er iets mis in de situatie thuis of laten ouders weten dat hun kind door een beperking niet naar school kan. Ook zien we regelmatig dat VMBO-ers na hun examen uit beeld raken. Ze zijn bijvoorbeeld gaan twijfelen aan het vervolg van hun studie of ze hebben het even helemaal gehad met school, ze weten niet wat ze willen en hebben zich nog niet voor een vervolg op een MBO-opleiding ingeschreven. Verder hebben we te maken met kinderen die verhuisd zijn, die tijdelijk in een instelling of in het buitenland hebben gewoond en nog geen geschikte school hebben kunnen vinden.'

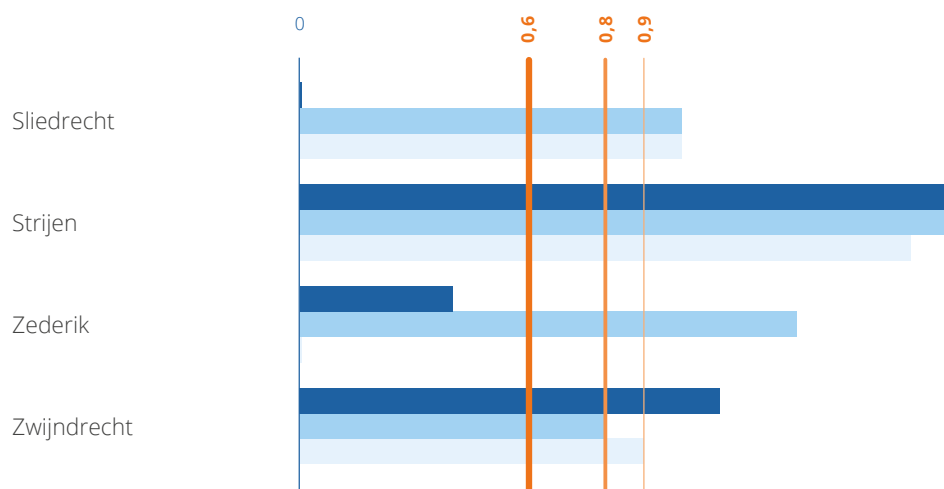
Prioriteit

'We proberen altijd in contact te komen met ouders en kinderen en ze te ondersteunen, te motiveren en te stimuleren. In samenwerking met andere partners wordt er dan vaak een passende onderwijsplek gevonden. Gelukkig komt het niet vaak voor maar wanneer ouders echt niet willen mee werken, kan dit leiden tot de maatregel last onder dwangsom of het opmaken van een proces verbaal. We kunnen de wereld niet redden maar wel zo goed mogelijk ons best doen om leerlingen te helpen. Het is arbeidsintensief werk, maar leerlingen die weer naar school gaan, maken dat dat het helemaal waard is.'

ABSOLUUT VERZUIMERS PER 1000

In deze diagram is de trend te zien van het aantal absoluut verzuimers in de regio.

TABEL ABSOLUUT VERZUIMERS PER 1000 - 2017/2018

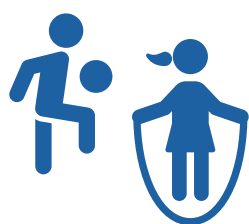
	Totaal 5 t/m 15 jaar	16 en 17 jaar	5 t/m 17 jaar	Aantal absoluut verzuimers (totaal)	Aantal absoluut verzuimers per 1000	Regio gemiddelde
Alblasserdam	2910	521	3431	6	1,7	0,6
Binnenmaas	3654	668	4322	0	0,0	0,6
Cromstrijen	1508	329	1837	0	0,0	0,6
Dordrecht	14246	2871	17117	9	0,5	0,6
Giessenlanden	1977	435	2412	0	0,0	0,6
Gorinchem	4512	979	5491	5	0,9	0,6
Hardinxveld-Giessendam	2622	496	3118	0	0,0	0,6
Hendrik-Ido-Ambacht	4681	796	5477	4	0,7	0,6
Korendijk	1443	300	1743	1	0,6	0,6
Leerdam	2749	553	3302	2	0,6	0,6
Molenwaard	4579	937	5516	3	0,5	0,6
Oud-Beijerland	3280	670	3950	1	0,3	0,6
Papendrecht	4097	869	4966	8	1,6	0,6
Sliedrecht	3307	619	3926	0	0,0	0,6
Strijen	929	228	1157	2	1,7	0,6
Zederik	1903	397	2300	1	0,4	0,6
Zwijndrecht	5447	1021	6468	7	1,1	0,6
Zuid-Holland Zuid	63844	12689	76533	49	0,6	0,6

Het terugdringen van ongeoorloofd verzuim

Alle kinderen en jongeren hebben recht op onderwijs, immers door het volgen van onderwijs kunnen kinderen en jongeren zich ontwikkelen. Door het behalen van een startkwalificatie maken zij een goede kans op de arbeidsmarkt en daarmee ook in de samenleving. Het spijbelen is een belangrijke indicator voor voortijdig schoolverlaten. In de leerplichtwet is relatief verzuim de officiële benaming voor spijbelen.

Scholen zijn op grond van de leerplichtwet verplicht (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim te melden als een leerling gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken zestien uren van de les-praktijktijd zonder

geldige reden heeft verzuimd. In dit geval meldt de school van inschrijving dit onverwijld via het verzuimloket van DUO bij LVS, zo mogelijk met opgave van de reden van het verzuim.

2017-2018

76.533

leerplichtige kinderen van
5 t/m 17 jaar in Zuid-Holland-Zuid

2.086

relatief
verzuimers

2016-2017

76.746

leerplichtige kinderen van
5 t/m 17 jaar in Zuid-Holland-Zuid

2.178 relatief
verzuimers

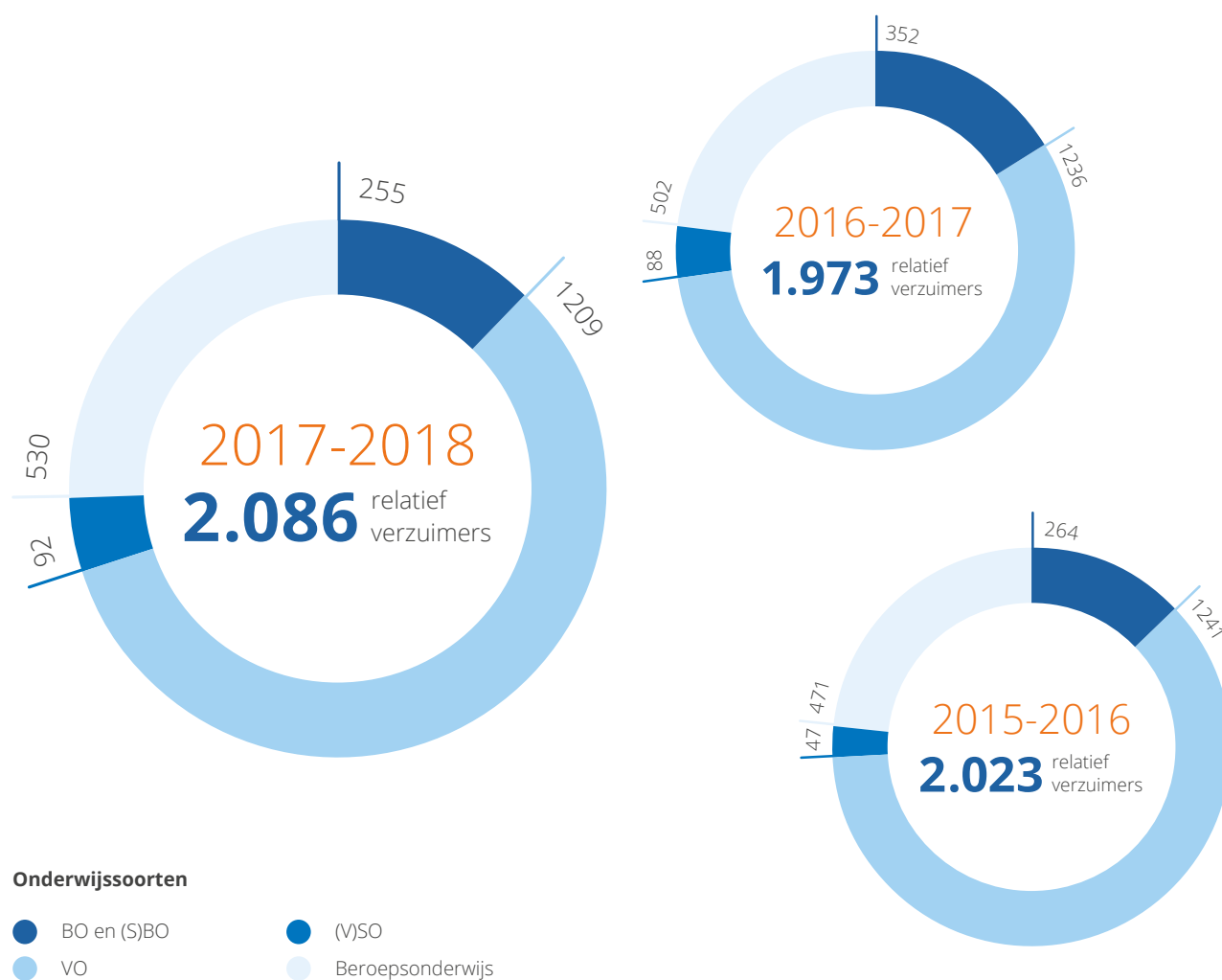
2015-2016

77.132

leerplichtige kinderen van
5 t/m 17 jaar in Zuid-Holland-Zuid

2.022 relatief
verzuimers

Aantal relatief verzuimers naar onderwijssoort

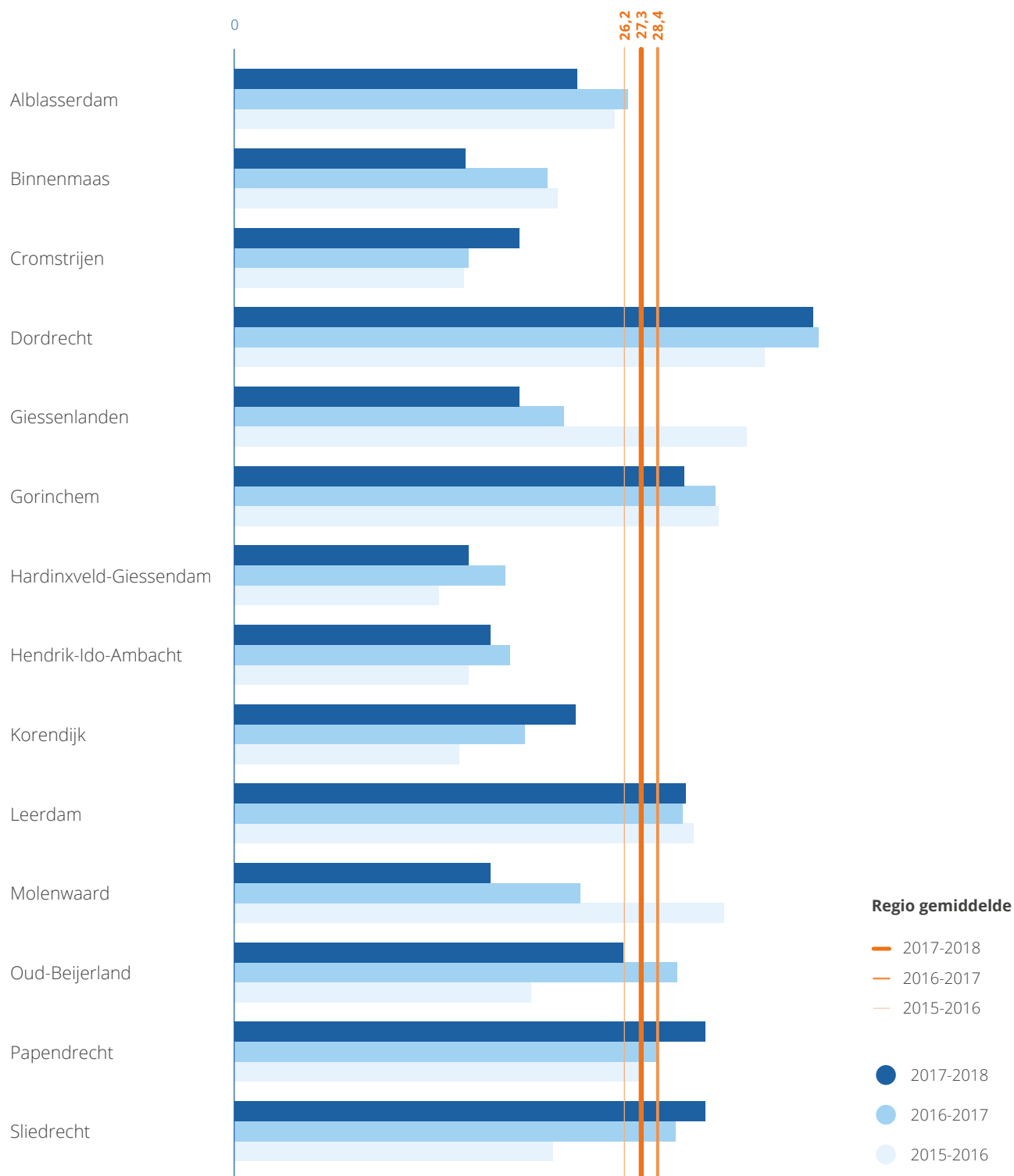

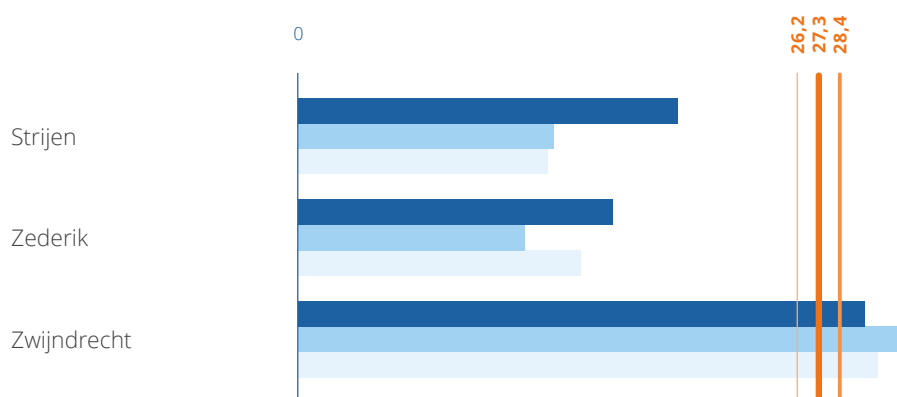
TABEL AANTAL RELATIEF VERZUIMERS PER GEMEENTE NAAR ONDERWIJSSOORT - 2017/2018

	BO en SBO	VO	(V)SO	beroepsonderwijs	onderwijs onbekend	geen onderwijs
Alblasserdam	3	59	1	16	nvt	nvt
Binnenmaas	4	43	2	18	nvt	nvt
Cromstrijen	2	24	2	7	nvt	nvt
Dordrecht	108	381	42	147	nvt	nvt
Giessenlanden	11	19	0	16	nvt	nvt
Gorinchem	22	87	4	53	nvt	nvt
Hardinxveld-Giessendam	13	31	0	5	nvt	nvt
Hendrik-Ido-Ambacht	13	48	6	27	nvt	nvt
Korendijk	2	31	1	6	nvt	nvt
Leerdam	6	49	2	43	nvt	nvt
Molenwaard	9	67	2	17	nvt	nvt
Oud-Beijerland	9	63	2	29	nvt	nvt
Papendrecht	5	99	8	45	nvt	nvt
Sliedrecht	21	69	5	29	nvt	nvt
Strijen	0	15	2	6	nvt	nvt
Zederik	2	20	0	16	nvt	nvt
Zwijndrecht	25	104	13	50	nvt	nvt
Zuid-Holland Zuid	255	1209	92	530	0	0

RELATIEF VERZUIMERS PER 1000

In deze diagram is de trend te zien van het aantal relatief verzuimers in de regio.

TABEL RELATIEF VERZUIMERS PER 1000 - 2017/2018

	Totaal 5 t/m 15 jaar	16 en 17 jaar	5 t/m 17 jaar	Aantal relatief verzuimers (totaal)	Aantal relatief verzuimers per 1000	Regio gemiddelde
Alblasserdam	2910	521	3431	79	23,0	27,3
Binnenmaas	3654	668	4322	67	15,5	27,3
Cromstrijen	1508	329	1837	35	19,1	27,3
Dordrecht	14246	2871	17117	678	39,6	27,3
Giessenlanden	1977	435	2412	46	19,1	27,3
Gorinchem	4512	979	5491	166	30,2	27,3
Hardinxveld-Giessendam	2622	496	3118	49	15,7	27,3
Hendrik-Ido-Ambacht	4681	796	5477	94	17,2	27,3
Korendijk	1443	300	1743	40	22,9	27,3
Leerdam	2749	553	3302	100	30,3	27,3
Molenwaard	4579	937	5516	95	17,2	27,3
Oud-Beijerland	3280	670	3950	103	26,1	27,3
Papendrecht	4097	869	4966	157	31,6	27,3
Sliedrecht	3307	619	3926	124	31,6	27,3
Strijen	929	228	1157	23	19,9	27,3
Zederik	1903	397	2300	38	16,5	27,3
Zwijndrecht	5447	1021	6468	192	29,7	27,3
Zuid-Holland Zuid	63844	12689	76533	2086	27,3	27,3

Door persoonlijk contact wordt verzuim beter gemeld

‘Het afgelopen schooljaar heb ik zoals gebruikelijk aan alle scholen de verzuimstaten opgevraagd van leerlingen die negen keer of vaker te laat komen of ongeoorloofd verzuimen. In die leerlingoverzichten is te zien dat het verzuim aanzienlijk is afgenomen. Met name bij de leerlingen waar dit heel hoog was en hulpverlening bij is gestart.’ Consulent LVS Conny Koppelaar legt uit hoe zij daar het afgelopen jaar - en de periode ervoor - met andere organisaties aan heeft gewerkt.

‘De afgelopen vijf jaar heb ik vooral verbindingen gelegd met de scholen voor primair onderwijs in de wijken Wielwijk, Krispijn en Crabbehof in Dordrecht’, laat Conny weten. ‘Van deze scholen kwamen nauwelijks of geen verzuimmeldingen. Door die verbindingen, persoonlijk contact en duidelijkheid over de regels zijn de scholen goed gaan melden. Het mooie is dat ik de afgelopen jaren sowieso merk dat er verandering is gekomen en scholen ongeoorloofd verzuim beter melden en veel vaker om advies vragen.’

Belang van de kinderen

‘Daarnaast heb ik geïnvesteerd in nadrukkelijker verbindingen met en tussen andere partijen, zoals jeugdartsen, ouder-kind coaches, sociale wijkteams, jeugdteams, jeugdbescherming en dergelijke. Scholen melden verzuim nu ook bij jeugdartsen. Ook heb ik verbinding gemaakt met het OPOD, het bestuur van het openbaar primair onderwijs. Dit omdat twee scholen nog steeds niet of nauwelijks melden. Afgelopen jaar heb ik voorlichting over leerplicht gegeven aan

pabo-studenten die al in dienst zijn van OPOD en aan teams op basisscholen, zodat zij weten dat ze op ons netwerk kunnen terugvallen als er iets is met leerlingen. Daarnaast hebben scholen natuurlijk een meldplicht. Verder ben ik samen met mijn teamleider bij het OPOD-directeurenoverleg geweest om over en weer te horen waar we kunnen samenwerken en waar ze tegenaan lopen. Leerlingenaantallen lopen bijvoorbeeld terug en scholen willen hun leerlingen graag vasthouden. Ik wil van mijn kant vooral uitleggen en uitstralen dat we altijd in het belang van de kinderen handelen.'

Elkaar helpen

'Ik bezoek de scholen voor primair onderwijs een paar keer per jaar. Want erheen gaan, je gezicht laten zien, duidelijk het belang uitleggen en er bovenop blijven zitten is belangrijk. Mocht er weerstand zijn dan probeer ik die weg te nemen. Leerkrachten, intern begeleiders en directeuren willen bijvoorbeeld goed contact houden met de ouders en kunnen daarom terughoudend zijn. Ik beschuldig nooit maar ik vraag nu na vijf jaar investering wel door wat hen tegenhoudt om te melden, waar ze tegenaan lopen en hoe we kunnen samenwerken.'

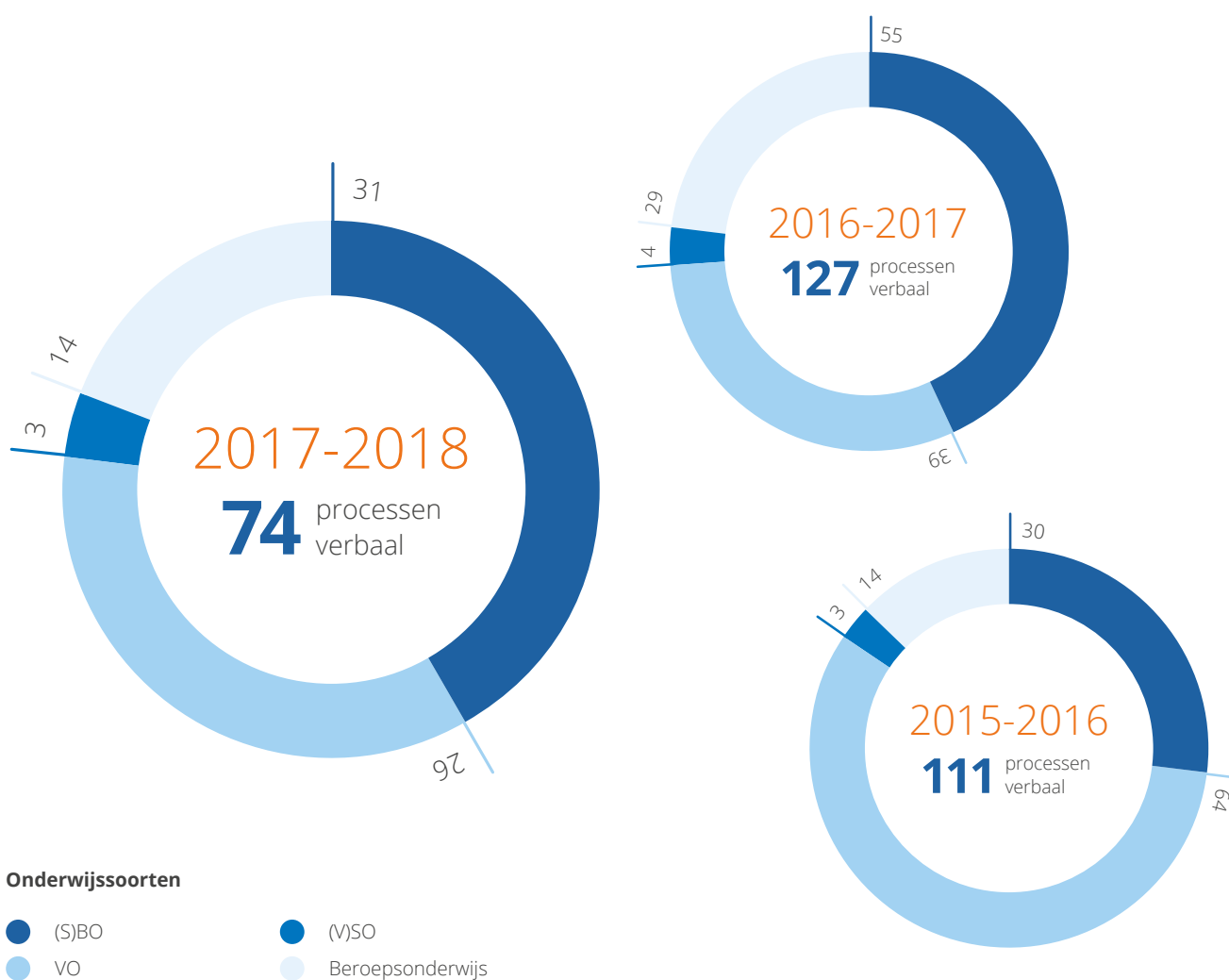
'Helaas komen we ondanks alle inspanningen nog steeds schrijnende gevallen tegen. Als je aan de cijfers bijvoorbeeld ziet dat uit één gezin meerdere kinderen amper op school komen, dan weet je dat er meer speelt. Dan stel ik de school voor om een groot overleg in te plannen met de jeugdarts en de ouder-kind coach van het Sociaal Wijkteam erbij. Er wordt dan een plan van aanpak gemaakt, eventueel hulpverlening gestart en vervolgspraken worden gemaakt om te evalueren hoe het gaat.'

Regie

'Wij kunnen dan met een intern begeleider van school, de jeugdarts, de ok-coach en de consulent leerplicht de problematiek in kaart brengen. Het gaat bijvoorbeeld om schulden, geweld, ouders zonder duidelijk dag-nachtritme, echtscheiding enzovoort. Daarna bekijken we welke hulp nodig is om alles weer op de rit te krijgen, zoals begeleiding door het jeugdteam. Belangrijk is daarbij dat kinderen niet lang hoeven te wachten waardoor ze al snel een heel schooljaar zouden verliezen. Wanneer we snel de juiste ondersteuning kunnen bieden zie je vaak dat het ineens veel beter gaat op school. In andere gevallen zie je helaas ook na jaren hulp en ondersteuning nog steeds weinig vooruitgang. Na waarschuwingsgesprekken met de kinderen en hun ouders kan het dan komen tot een HALT-verwijzing, inbreng in het casusoverleg leerplicht (afvaardiging van LVS, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdteams) waar je als consulent de jongere inbrengt voor advies of om toestemming proces verbaal op te maken. Zo kan er bij een proces verbaal bijvoorbeeld ook hulpverlening in gedwongen kader worden opgelegd.'

'Overigens is er lang niet altijd sprake van onwil maar eerder van onkunde. Wat de achtergrond ook is, ik zeg tegen betrokkenen: uiteindelijk heb je zelf de regie. Ik doe er alles aan om de juiste begeleiding te geven zodat ze naar school kunnen gaan en een diploma kunnen halen of een passende plek in de maatschappij, want niet alle jongeren zijn in staat om een diploma te halen. Als ik afscheid neem van een leerling zeg ik dan ook altijd dat ik – op een positieve manier - hoop dat we elkaar niet meer terugzien.'

Aantal processen verbaal naar onderwijssoort

TABEL AANTAL PROCESSEN VERBAAL NAAR ONDERWIJSOORT - 2017/2018

	BO en SBO	VO	(V)SO	beroepsonderwijs	onderwijs onbekend	geen onderwijs
Alblasserdam	0	0	0	1	nvt	nvt
Binnenmaas	0	1	0	1	nvt	nvt
Cromstrijen	0	1	0	0	nvt	nvt
Dordrecht	12	12	2	2	nvt	nvt
Giessenlanden	0	0	0	1	nvt	nvt
Gorinchem	7	0	0	1	nvt	nvt
Hardinxveld-Giessendam	0	0	0	0	nvt	nvt
Hendrik-Ido-Ambacht	1	0	1	1	nvt	nvt
Korendijk	0	0	0	0	nvt	nvt
Leerdam	0	1	0	1	nvt	nvt
Molenwaard	1	4	0	1	nvt	nvt
Oud-Beijerland	3	0	0	1	nvt	nvt
Papendrecht	1	3	0	0	nvt	nvt
Sliedrecht	1	0	0	1	nvt	nvt
Strijen	0	0	0	0	nvt	nvt
Zederik	1	0	0	0	nvt	nvt
Zwijndrecht	4	4	0	3	nvt	nvt
Zuid-Holland Zuid	31	26	3	14	0	0

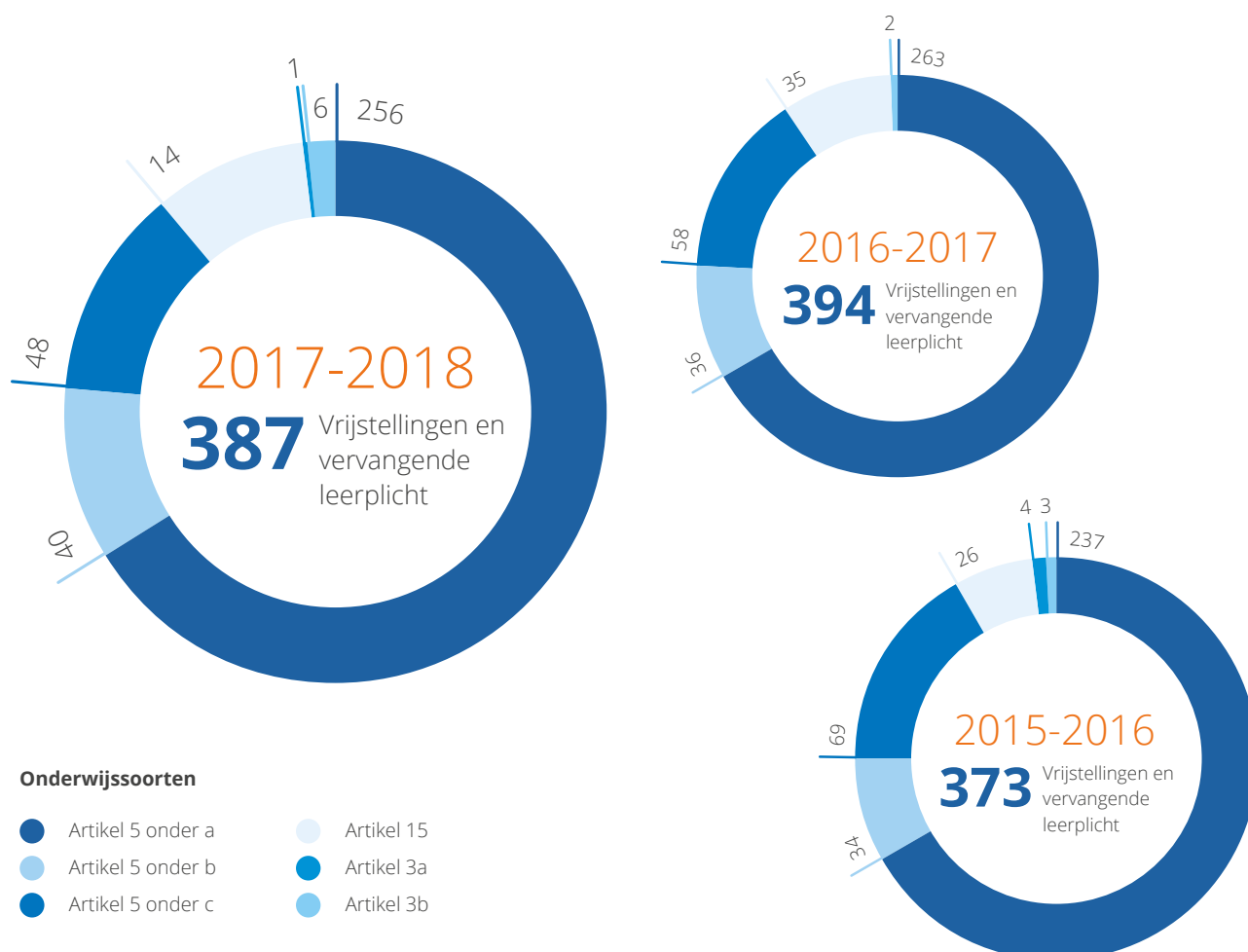
Vrijstellingen en thuiszitters

Leerplicht Voortijdig Schoolverlaten (LVS) wil dat elk kind en jongere die het kan, daadwerkelijk naar school gaat en een startkwalificatie haalt. Het is belangrijk dat kinderen die naar school kunnen, ook naar school gaan.

Binnen de leerplichtwet is echter een aantal vormen van vrijstelling mogelijk: vervangende leerplicht, vrijstelling van inschrijving, vrijstelling van geregeld schoolbezoek en vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs.

LVS wil dat elk kind en jongere die het kan, naar school gaat en een startkwalificatie haalt. Als dit niet lukt, gaan we in nauwe samenwerking met ouders en netwerkpartners opzoek naar een ander passend traject.

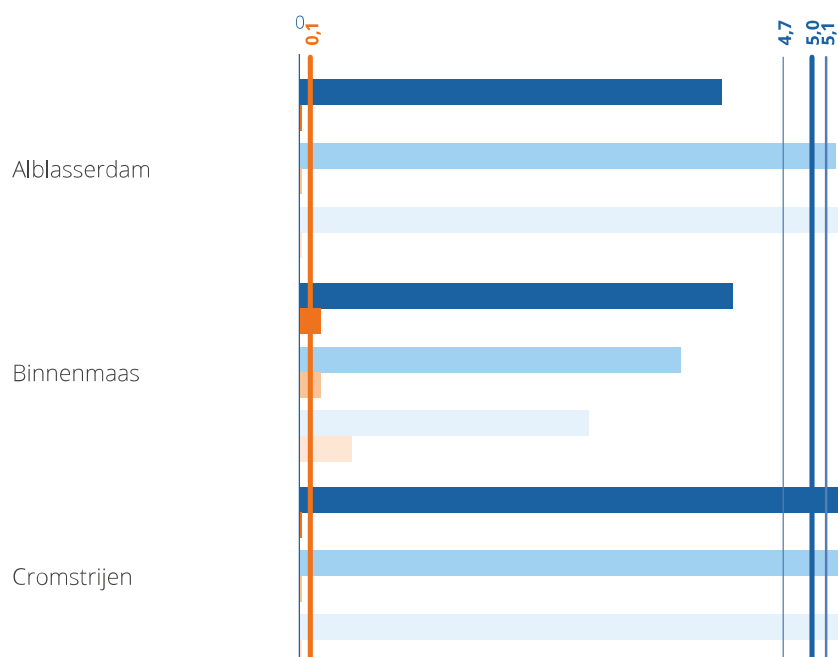
‘Bij de behandeling van een beroep op vrijstelling van de leerplichtwet maakt LVS altijd een afweging tussen de reden van de aanvraag en het onderwijsbelang van het kind.’

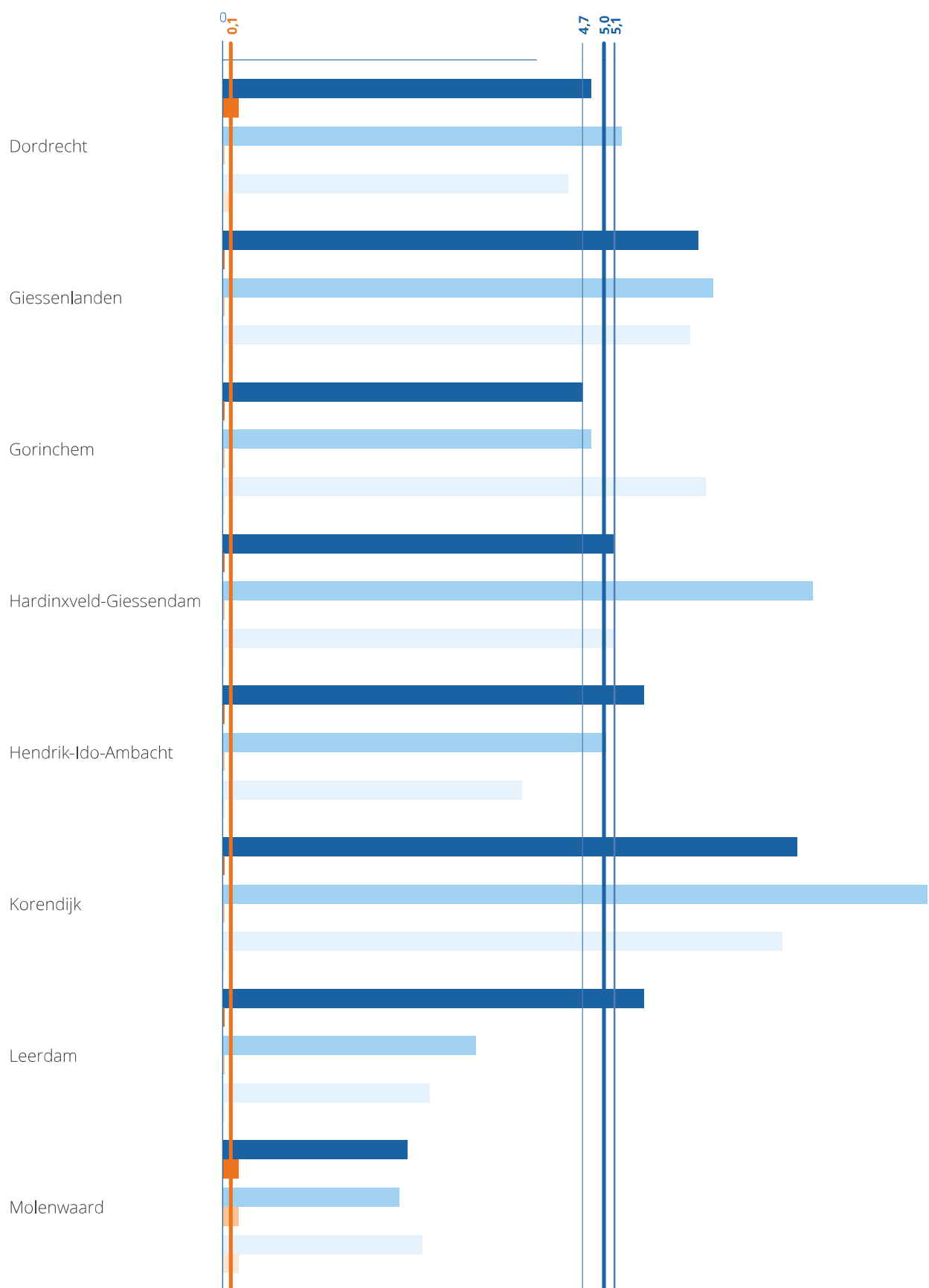

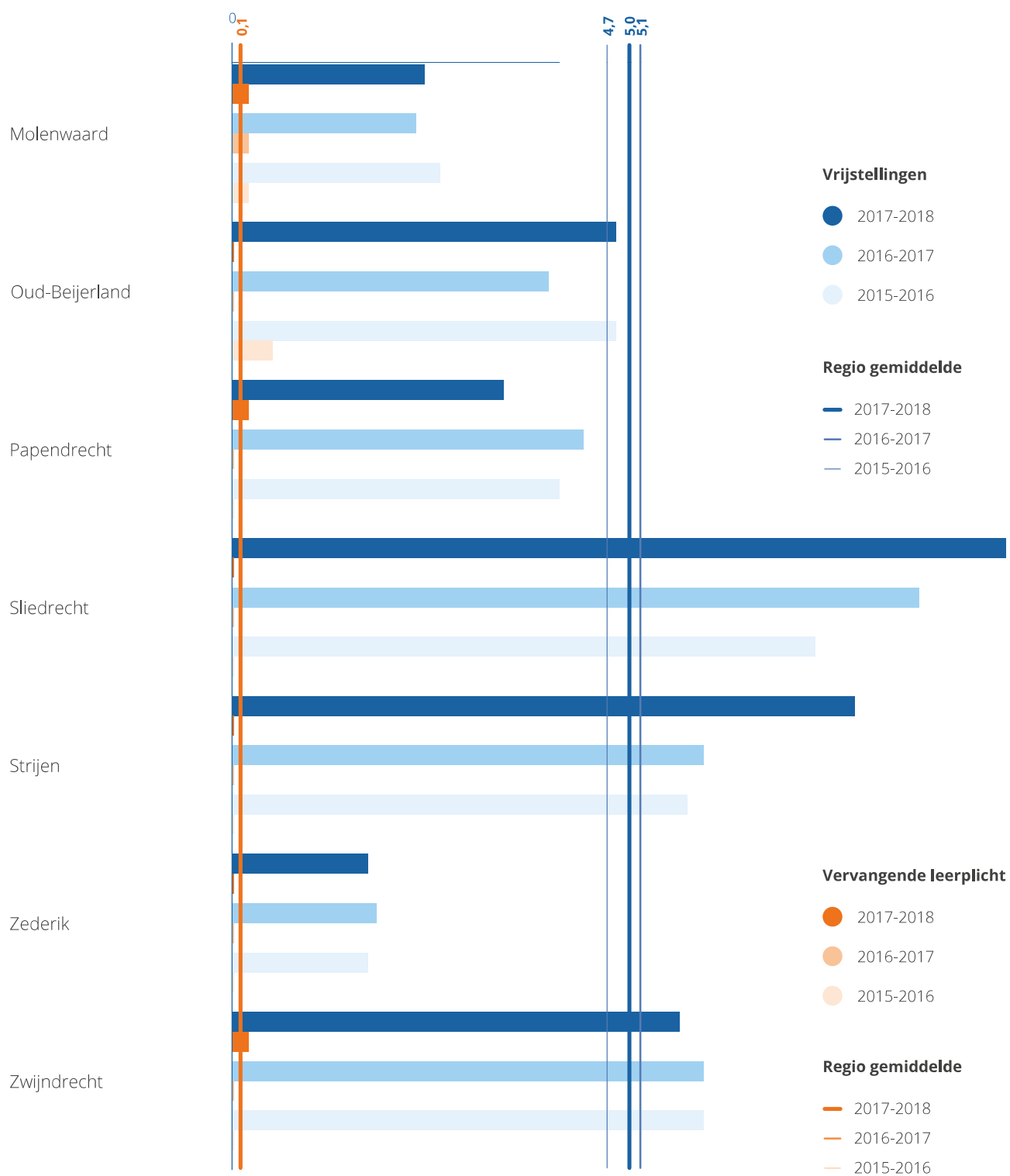
TABEL VERVANGENDE LEERPLICHT EN VRIJSTELLINGEN PER GEMEENTE - 2017/2018

	Artikel 5 onder a	Artikel 5 onder b	Artikel 5 onder c	Artikel 15	Artikel 3a	Artikel 3b
Alblasserdam	10	0	3	1	0	0
Binnenmaas	12	1	3	2	0	1
Cromstrijen	7	1	3	0	0	0
Dordrecht	57	7	12	7	0	3
Giessenlanden	7	6	2	0	0	0
Gorinchem	15	3	7	1	0	0
Hardinxveld-Giessendam	10	0	3	3	0	0
Hendrik-Ido-Ambacht	23	4	1	2	0	0
Korendijk	8	2	1	2	0	0
Leerdam	10	0	5	3	0	0
Molenwaard	7	3	0	3	0	1
Oud-Beijerland	14	4	1	0	0	0
Papendrecht	8	4	2	3	1	0
Sliedrecht	31	2	1	4	0	0
Strijen	5	0	2	2	0	0
Zederik	3	0	0	1	0	0
Zwijndrecht	29	3	2	2	0	1
Zuid-Holland Zuid	256	40	48	36	1	6

VERVANGENDE LEERPLICHT EN VRIJSTELLINGEN PER 1000 - 2017/2018

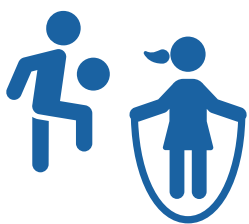
TABEL VERVANGENDE LEERPlicht EN VRIJSTELLINGEN PER 1000 - 2017/2018

	Totaal 5 t/m 17 jaar	Aantal vervangende leerplicht	Aantal vrijstellingen	Totaal vrijstellingen	Totaal vervangende leerplicht
Alblasserdam	3452	0	18	5,2	0,0
Binnenmaas	4339	1	16	3,7	0,2
Cromstrijen	1845	0	13	7,0	0,0
Dordrecht	17264	0	90	5,2	0,0
Giessenlanden	2484	0	16	6,4	0,0
Gorinchem	5472	0	26	4,8	0,0
Hardinxveld-Giessendam	3135	0	24	7,7	0,0
Hendrik-Ido-Ambacht	5246	0	26	5,0	0,0
Korendijk	1741	0	16	9,2	0,0
Leerdam	3350	0	11	3,3	0,0
Molenwaard	5605	1	13	2,3	0,2
Oud-Beijerland	3944	0	18	4,6	0,0
Papendrecht	5004	0	22	4,4	0,0
Sliedrecht	3948	0	34	8,6	0,0
Strijen	1191	0	7	5,9	0,0
Zederik	2262	0	4	1,8	0,0
Zwijndrecht	6464	0	38	5,9	0,0
Zuid-Holland Zuid	76746	2	392	5,1	0,0

AANTAL THUISZITTERS

Sinds 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs van kracht. Alle scholen in Nederland hebben zorgplicht. Dat betekent dat zij er verantwoordelijk voor zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek te bieden. Ondanks de invoering van passend onderwijs, zitten er nog steeds leerlingen thuis zonder onderwijs.

Een thuiszitter is een leerling die langer dan vier weken niet naar school gaat zonder geldige redenen en/of niet ingeschreven staat op een school.

2017-2018

32 thuiszitters

2016-2017

39 thuiszitters

2015-2016

29 thuiszitters

TABEL AANTAL THUISZITTERS PER GEMEENTE - 2017/2018

	Aanvang school- jaar 2017-2018	Nieuwe gevallen daarna	Opgelost	18 jaar geworden	Verhuisd/ overleden	Actueel (einde school- jaar 2017-2018)
Alblasserdam	1	1	2	0	0	0
Binnenmaas	1	3	2	0	0	2
Cromstrijen	1	2	3	0	0	0
Dordrecht	19	46	43	1	5	17
Giessenlanden	0	3	3	0	0	0
Gorinchem	4	7	10	0	0	1
Hardinxveld-Giessendam	0	1	1	0	0	0
Hendrik-Ido-Ambacht	2	3	2	1	1	1
Korendijk	0	3	2	0	0	1
Leerdam	4	2	4	0	0	2
Molenwaard	1	2	2	1	0	0
Oud-Beijerland	2	2	4	0	0	0
Papendrecht	2	5	2	1	1	3
Sliedrecht	2	2	2	1	0	1
Strijen	2	3	3	0	0	2
Zederik	0	0	0	0	0	0
Zwijndrecht	2	4	3	0	0	2
Zuid-Holland Zuid	43	89	88	5	7	32

Thuiszitterstop: samenwerken aan oplossingen-op-maat voor leerlingen

Tijdens de eerste landelijke Thuiszitterstop in 2016 legden drie ministeries, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de raden voor het primair en het voortgezet onderwijs in een Pact afspraken vast om het aantal thuiszittende leerlingen terug te brengen. Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten ZHZ (LVS) sloot zich daar samen met onder meer gemeenten, onderwijs, jeugdteams, jeugdgezondheidszorg en ouderorganisaties in onze regio van harte bij aan. Daarom werd ook een regionale thuiszitterstop voor Zuid-Holland Zuid gehouden waar het thuiszitterspact werd getekend door veel partners in de keten. Manager Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Reimke Hitimana-Willemze en coördinator Jan-Willem Koene belichten wat er het afgelopen jaar is bereikt.

‘Alle betrokken organisaties doen hun uiterste best’, vertellen Reimke en Jan-Willem. ‘Maar scholen, samenwerkingsverbanden, leerplichtorganisaties en andere partners is niets menselijks vreemd. Zo kan het gebeuren dat de aandacht voor afwezigheid verslapt of dat organisaties naar elkaar verwijzen. Dan komen er

ondanks alle goede bedoelingen toch leerlingen tussen wal en schip. Om dat te voorkomen, om duidelijk te maken wie op welke momenten knopen doorhakt en regio's te stimuleren extra aandacht aan thuiszitters te besteden, werd in 2016 de eerste landelijke thuiszitterstop gehouden.’

Schijnwerpers

‘Natuurlijk is het niet zo dat het na zo’n top gelijk beter gaat met de kinderen. Maar door de schijnwerpers op het onderwerp te richten en er op te blijven hameren dat thuiszitten niet acceptabel is, zijn we er van overtuigd dat we binnen enkele jaren sneller tot oplossingen voor individuele leerlingen komen. Daarvoor is het noodzakelijk dat scholen, kinderen, ouders, jeugdhulpverlening, jeugdgezondheidszorg, LVS en andere betrokkenen samenwerken en hun kwaliteiten bundelen. Je kunt in je eigen pannetje blijven roeren, maar een grote pan is veel effectiever. Partijen moeten elkaar informeren en adviseren, een stukje over de grens van hun eigen expertise kijken en andere organisaties ook een rol gunnen op hun terrein om zo gezamenlijk tot oplossingen-op-maat te komen.’

Oliemannetje

‘Een beetje koudwatervrees is best begrijpelijk en elkaar bevragen is nog niet gebruikelijk. Daarom betekent het voor ons allemaal dat we uit onze comfort zone moeten komen. Dat is best lastig en heeft tijd nodig. Natuurlijk moeten ook wijzelf laten zien wat we doen en anderen gelegenheid geven mee te kijken. Al onze consultants volgden daarom het afgelopen jaar een driedaagse training over samenwerken en adviseren. Daarnaast brengen wij als een soort oliemannetje kinderen, ouders en organisaties bij elkaar en stimuleren wij die samenwerking. Onder meer met een jaarlijkse regionale thuiszitterstop en nieuwsbrieven met cijfers, weetjes, ontwikkelingen en successen. De eerste twee nieuwsbrieven zijn inmiddels verschenen.’

Ambassadeurs van samenwerking

‘Gelukkig zijn de betrokkenen het eens over het nut van deze aanpak. Ze zijn dan ook gemotiveerd en zien naast de voordelen inmiddels ook resultaten. Een voorbeeld daarvan is dat de wens om lestijdvermindering in het primair en voortgezet onderwijs mogelijk te maken in augustus door een wetswijziging in vervulling is gegaan. Daardoor kunnen we echt maatwerk bieden aan leerlingen. Wij blijven net als het afgelopen jaar ook de komende jaren als een soort ambassadeurs van samenwerking aan de boom schudden om te zorgen dat de aanpak zich op een positieve manier als een olievlek verspreidt. Wie mogelijkheden ziet voor verbeteringen nodigen we van harte uit het ons te laten weten, zodat we alle leerlingen in onze regio het passende onderwijs en de ondersteuning kunnen bieden waar ze recht op hebben.’

Kernpunten van het Thuiszitterspact

In het Pact is in 2016 vastgelegd dat de betrokken organisaties eraan werken dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs of zorg. Daarnaast stimuleren de initiatiefnemers gemeenten en samenwerkingsverbanden in alle regio's om een sluitende thuiszittersaanpak te realiseren. Zo'n aanpak omvat in elk geval afspraken over doelen voor de reductie van het aantal thuiszitters, samenwerking met de zorg, maatwerk voor kinderen en 'doorzettingsmacht'.

Voortijdig schoolverlaten

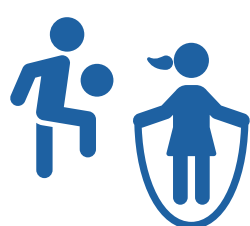
Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren van twaalf tot drieëntwintig jaar die het onderwijs zonder startkwalificatie hebben verlaten. Gemeenten zijn verplicht om deze jongeren te registreren en om hen te stimuleren alsnog een startkwalificatie te halen. Dat staat in de landelijke regeling Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC).

De doelstelling van het huidige kabinet is het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters verder terug te brengen naar maximaal 22.500 in 2019. De aanpak van voortijdig schoolverlaten in en door de regio zorgt ervoor dat het vsv-percentage onder het landelijk gemiddelde ligt. Alle scholen in de regio van voortgezet onderwijs en mbo instellingen organiseren samen met LVS diverse projecten om schooluitval te voorkomen en tegen te gaan. Zo worden kwetsbare jongeren in zowel voortgezet onderwijs als mbo intensief begeleid.

Er is vooral aandacht voor de risicomomenten, zoals de overstap van voortgezet onderwijs naar mbo en de studiestakers en studieschwitchers in het mbo. Ook verzuim van risico leerlingen is een belangrijk signaal: verzuimt een risico-leerling, dan wordt hij of zij direct benaderd.

Doel is het voortijdig schoolverlaten verder terug te brengen en het studiesucces van de leerlingen te vergroten.

De nieuwe cijfers over de VSV-ers van school jaar 2017-2018 zijn (nagenoeg) niet meegenomen in dit jaarverslag omdat deze cijfers pas beschikbaar komen in maart 2019.

2016-2017

665 **1,6%**

voortijdig schoolverlaters

2015-2016

651 **1,5%**

voortijdig schoolverlaters

2014-2015

699 **1,6%**

voortijdig schoolverlaters

Samenwerking en data dragen bij aan gerichte aanpak en gekwalificeerde jongeren

‘Cijfers laten zien dat van de jongeren met een startkwalificatie 75% binnen een jaar werk vindt, zonder zo’n kwalificatie lukt dat maar 48%. Hoewel er dus altijd jongeren zijn die wijs en handig genoeg zijn om zonder aan het werk te gaan, kan een diploma hun toekomst echt positief beïnvloeden. Reden genoeg om daar scherp op te blijven. Samenwerking en een datagestuurde aanpak zijn daarbij succesvolle instrumenten.’ Programmamanager onderwijs en arbeidsmarkt Erwin Keuskamp licht toe.

‘Belangrijk onderdeel van onze verzuimaanpak is dat we jongeren tussen de achttien en drieëntwintig jaar verschillend benaderen wanneer zij verzuimen. Dit gebeurt op basis van een model dat de kans voorspelt dat een jongere voor zijn 23-ste geen startkwalificatie zal halen. Dit voorspelmodel hebben we samen met een bureau ontwikkeld, waarmee we landelijk voorop

liepen. Hiermee kunnen we dus aan de hand van verschillende factoren de risico's voor jongeren op voortijdig schoolverlaten inschatten. Denk aan factoren als de locatie van de school, de laatste opleiding die is afgerond, het aantal keren dat van school is gewisseld en dergelijke.’

Effectief

‘Daarbij onderscheiden we drie risicocategorieën: laag, midden en hoog. Hoe groter de risico's hoe intensiever wij handelen. Als blijkt dat een leerling eens een foutje heeft gemaakt en een les heeft gemist, kan een waarschuwingsbrief volstaan. In andere gevallen kan meer tijd en een gerichtere aanpak nodig zijn. Het model stelt ons in staat onze capaciteit daar effectief op in te zetten. De verzuimaanpak is onlangs geëvalueerd en we zijn er erg tevreden over. Daarom gaat de werkwijze van projectstatus naar een vaste vorm. Ook verbeteren we de informatiefunctie verder, zodat we steeds sneller en beter in beeld hebben welke jongeren onze hulp nodig hebben en we hen weer gericht op weg kunnen helpen.

Enkele jaren geleden was de arbeidsmarkt overigens veel slechter. Met de aantrekkende economie kiezen leerlingen ervoor eerder te gaan werken. In combinatie met onze gerichtere aanpak daalt in onze regio daardoor het aantal voortijdige schoolverlaters al sinds 2012. We zitten met 666 nu wel boven de streefnorm van de landelijke overheid, die voor onze regio neerkomt op 550.'

Gereedschapskist

‘Daarbij houd je natuurlijk jongeren over met serieuze problemen, zoals schulden, traumatische ervaringen,

verslavingen, geweld. Om hen serieus te kunnen helpen, heb je drie dingen nodig: nabijheid, maatwerk en tijd om te investeren. Daarnaast heb je in figuurlijke zin een gereedschapskist nodig die vol zit met hulpmiddelen om allereerst vertrouwen te winnen en vervolgens maatwerk te kunnen bieden op het gebied van zorg, onderwijs en werk. Om dat te realiseren werken we steeds meer samen met andere instellingen, zoals zorgpartijen en de sociale diensten.'

Matchmakers

‘Voorheen richtte de sociale dienst zich vooral op arbeidstoeleiding en zichzelf op onderwijstoeleiding. Sinds 2017 zetten we matchmakers in die deze twee expertises combineren en jongeren ondersteunen bij hun zoektocht naar een baan, opleiding, werkervaringsplaats of vrijwilligerswerk. De matchmakers hebben naast de gereedschapskist die ik aanstipte veel contacten, mogelijkheden en tijd om letterlijk bij de jongeren thuis langs te gaan. Onze aanpak met nabijheid, maatwerk en tijd is daardoor succesvol, sinds de start hebben we 260 jongeren kunnen helpen die anders op de bank hadden gezeten. Onderzoek door Movisie, het kenniscentrum voor het sociale domein, onderstreept dat deze aanpak effectief is. Daarom gaat ook de aanpak matchmakers van projectstatus naar een vaste vorm om zoveel mogelijk jongeren in onze regio vooruit te helpen.'

OVERSTAP VAN VO NAAR MBO

Overstap brengt risicoleerlingen die overstappen van vo naar mbo zo vroeg mogelijk in beeld, zodat een interventie kan worden ingezet om te voorkomen dat zij uitvallen. Over de verdeling van taken zijn afspraken gemaakt tussen het VO, MBO en LVS. LVS richt zich tijdens de overstap voornamelijk op die leerlingen waarvoor het risico op schooluitval bestaat en bij wie problematiek is die buiten het onderwijs ligt.

2017-2018

3.822

overgestapte leerlingen

86

begeleide risicoleerlingen

2016-2017

3.777

overgestapte leerlingen

71

begeleide risicoleerlingen

2015-2016

3.762

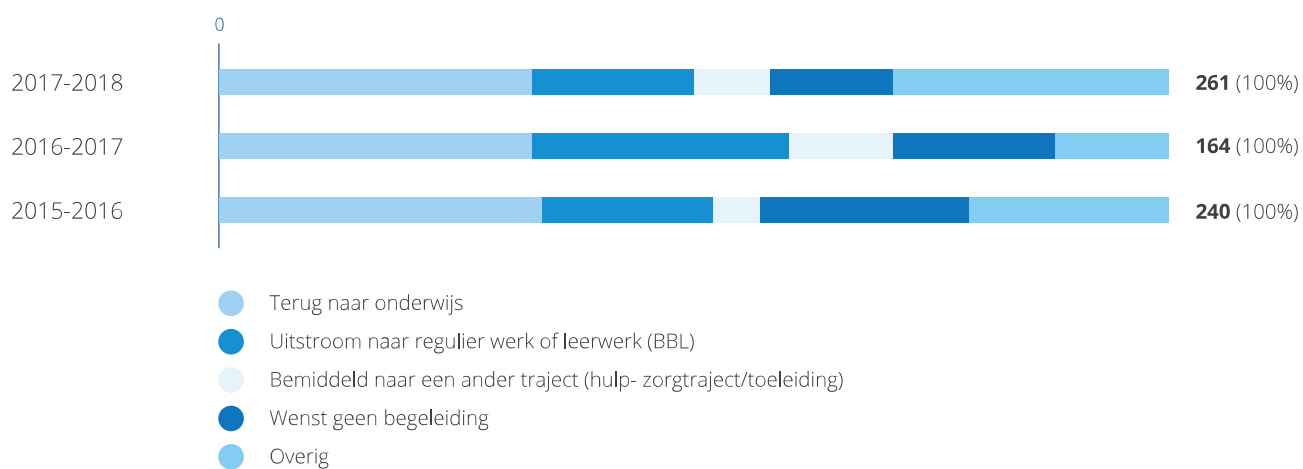
voortijdig schoolverlaters

57

begeleide risicoleerlingen

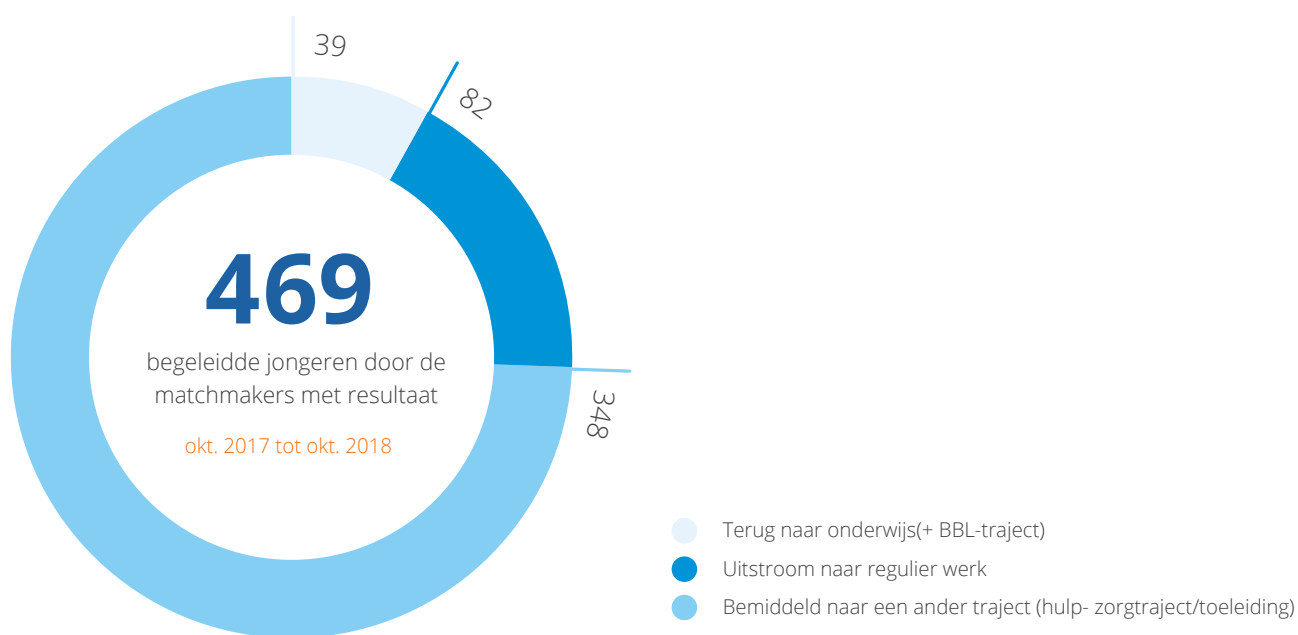
ZOMERACTIE

Tijdens de zomeractie worden de jongeren tussen de achttien en drieëntwintig jaar die het onderwijs zonder startkwalificatie hebben verlaten (studiestakers) en nog geen vervolgtraject hebben door LVS benaderd. Het doel van de zomeractie is jongeren die zijn uitgevallen terugleiden naar een opleidingstraject die leidt tot een startkwalificatie en/of een traject richting de arbeidsmarkt.

MATCHMAKERS

De MatchMakers ondersteunen jongeren in een kwetsbare positie bij het vinden van werk, school of een combinatie hiervan. De matchmakers gaan actief op zoek naar jongeren in hun eigen woonomgeving; door middel van huisbezoek en het organiseren van laagdrempelige activiteiten proberen ze met de jongere in contact te komen.

Verzuim, thuiszitters en vrijstellingen

‘Voor iedere kind en/of jongere wordt een passende oplossing gezocht om verzuim te stoppen, uitval te voorkomen en de kans op een startkwalificatie te vergroten.’

WAT ZIJN DE KERNTAKEN VAN LEERPlicht VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN (LVS)?

1. toezicht houden op de naleving van de bepalingen in de Leerplichtwet; en
2. voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie.

LVS staat bij de uitoefening van haar taken een (pro)actieve werkwijze voor en werkt, vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, graag als partner met scholen en andere partijen samen.

Doel is het waarborgen van het recht op onderwijs voor alle kinderen/jongeren van 5 tot 23 jaar in de regio ZHZ en er zorg voor te dragen dat zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie het onderwijs verlaten.

MELDEN VAN WETTELIJK VERZUIM

De school is op grond van de Leerplichtwet verplicht (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim te melden als een leerling gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken zestien uren van de les-praktijktijd zonder geldige reden heeft verzuimd.

WAT IS ONGEOORLOFD SCHOOLVERZUIM?

Ongeoorloofd schoolverzuim is:

- Spijbelen, ongeoorloofd afwezig
- Te laat komen
- Luxe verzuim (extra of langer op vakantie)

WAT IS ABSOLUUT VERZUIM

Er is sprake van absoluut verzuim wanneer een leer- of kwalificatieplichtig(e) kind/jongere niet ingeschreven staat op een school en niet beschikt over een vrijstelling van de leerplicht.

WAT IS RELATIEF VERZUIM?

Er is sprake van Relatief verzuim als een leer-kwalificatieplichtige leerling wel bij een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden de lessen niet volgt.

Hier valt ook luxe verzuim onder. Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd.

WAT IS EEN THUISZITTER?

Een thuiszitter is een leer-of kwalificatieplichtige leerling (5-18 jaar), die voldoet aan de volgende kenmerken:

- staat al dan niet ingeschreven op een school;
- gaat vier weken of langer niet naar school;
- heeft geen vrijstelling in gevolge de Leerplichtwet;
- is niet ziek of;
- is wel ziek, maar conform plan van aanpak protocol ziekteverzuim in staat om (gedeeltelijk) naar school te gaan.

VRIJSTELLINGEN

• Vrijstelling van vervangende leerplicht

Artikel 3a: onder strikte voorwaarden kan een leerling vanaf 14 jaar een ander onderwijsprogramma worden aangeboden dat naast algemeen vormend onderwijs ook praktijktijd bevat.

Artikel 3b: geldt alleen voor het laatste schooljaar waarin een leerling leerplichtig is. Hiermee is inschrijving bij een instelling voor MBO voor leerlingen onder de 16 jaar mogelijk.

• Vrijstelling van inschrijving op grond:

Artikel 5 onder a: lichamelijke of psychische gronden. Ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leer-kwalificatieplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als een kind/jongere op lichamelijke of psychische gronden niet in staat is om onderwijs te volgen.

Artikel 5 onder b: bedenkingen tegen de richting van het onderwijs. Ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leer-kwalificatieplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als de ouder(s)/verzorger(s) tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen/instellingen waarop het kind geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben.

Artikel 5 onder c: inschrijving op een school in het buitenland. Ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leer-kwalificatieplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als het kind op een school of instelling buiten Nederland is ingeschreven en deze geregeld bezoekt.

- **Vrijstelling van geregeld schoolbezoek:**

Artikel 11 onder g: vanwege gewichtige omstandigheden. Als een leerling vanwege gewichtige omstandigheden de school tijdelijk niet kan bezoeken.

Vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs:

Artikel 15: op grond van bijzondere omstandigheden kan vrijstelling worden verleend van de plicht tot inschrijving van een kwalificatieplichtige jongere als wordt aangetoond dat op andere wijze voldoende onderwijs wordt genoten.

VOORTIJDIG SCHOOLVERLATER

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tussen 12 en 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder dat zij een startkwalificatie hebben behaald, dat wil zeggen ten minste een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een mbo niveau 2.